

REDACTIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:

pe 1/4 de garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 23.

Trei-colori.

(*) Chiar și în vremea veche, sub cea mai sălbatică domnie păgână, biserică era lucru sfânt. Atât de sfinte erau înaintea păgânilor ale lor temple, în cât hoții ori ucigașii cari isbuteau să se adăpostească în dosul altarelor, erau lăsați în pace. Peste pragul sfânt nimeni cu gând lumesc n'avea drept să calce.

În Țeara-Ungurească, sub stăpânirea baronului Bánffy însă până și bisericile au fost călcate de gendarmii feroși.

La 3/15 Maiu altare și morminte sfinte erau străjuite de gendarmi, ear' săptămâna trecută din biserică română din Cermeiu luat-au cu silita sfintele prapori, numai pentru-că acestea sunt lucrate în trei-colori române, roșu, albastru și galben.

Azi-măne o să desbrace preoții, pentru-că sfintele lor odăjdii sunt lucrate în fir galben pe mătasa roșie, colori ce fac parte din cele trei-colori de cari stăpânirea se sperie ca bivoli de haina roșie. Ba de va pune și vre-o panglică albastră, preotul român va ajunge drept la... temniță or cel puțin purtat câteva zile între, sulilele gendarmerești...

Săptămâna trecută au prins și dus între sulile o preoteasă din Țeara-Iancului: pe d-na Cothișel, tot pentru trei-colorile ce le avea făcute în frumosul port național pe care-l poartă cu o mândrie de adevărată Moață... Nu i-au dat drumul de cât după-ce au văzut, că Moșii se tulbură, căci în ziua aceea Cămpeni era plin de Moși și ori-cât de orbiți ar fi în patima lor, știu capii gendarmilor și toți de pe la judecătorii ungurești ce se poate întâmpla când Moșii se tulbură...

Ear' Dumineca trecută, citească toți Românii și aște ce isprăvuri au săvârșit earăși gendarmii, tot în Munții-Apuseni, în slăvita Țeară a Iancului: nici cailor n'au vrut să îngăduie a li-se pune ciucuri în trei-colori românești ci au oprit căruțele nuntașe în loc și arme au ridicat împotriva unor femei cari nu se puteau apăra decât cu graiul.

Moațe erau însă toate, fiice ale Munților, cari nu știu de spaimă și frică, strănepoate ale vitejelor dela Mărișel...

Ce-i asta?

Ce însemnează atâtea sălbătăcii? Gendarmii la Dol, unde săvârșitu-s'a măcel, încât până și foile ungurești se rușinează și își ridică glasul împotriva vărsării atâtui sânge nevinovat. Gendarmi în biserică, gendarmi la drumul mare!... Unde fi vom lăsați în pace de slugile nemernice ale stăpânirii ungurești?

Ce vrea stăpânirea? Să scoată cu ori-ce preț din răbdare cetățenii pacnici, ca privilegiu să aibă pentru îngrozitoare vărsări de sânge și laude

să primească dela foile jidovești, că a mântuit țeara de „oameni primejdiși“?

Ce crede Bánffy și cei din jurul său? Că preoții români și toți cărturarii noștri sunt oameni fără cap și inimă și se vor lăsa trași în cursă... Dar' istoria ne este martoră — și îndeosebi ne sunt mărturie cele petrecute odinioară în Munții-Apuseni — că nici odată Români n'au vărsat sânge de pomandă, și n'au vărsat a-nume când altora le-ar fi venit la socoteală, ci numai în luptă bine cugetată și pentru ale neamului drepturi!

Ce stăm însă de vorbă asupra unor fapte de gendarmi săvârșite? Nenorocirii, ei fac după-cum li-se poruncește. Aceasta li-e pânea.

Ci să ne întoarcem privirile spre cei de sus.

Cețiți cu luare aminte vorbirea dlui Dr. Ioan Suciu, rostită în procesul nostru înaintea Curții cu jurați din Oradea-Mare. Veți vedea, dl Suciu o dovedește lămurit — că cei de sus sunt de vină la toate, ei asmuț pe cei de jos împotriva Românilor... La Oradea chiar procurorul a zis că noi vindem țeara, că primejduim pacea și bunăstarea între neamuri, și a aruncat asupra-ne vorbe grele, încât par' că am fi o nație de tăciunari!

Ori-ce s'ar întâmpla deci, răspunderea întreagă cade asupra celor de sus, al căror simțământ față de Români s'a scos la iveală tocmai cu prilejul procesului „Tribunei Poporului“.

Și cuvintele ce dl Dr. Suciu a spus drept răspuns la toate mișelile celor de sus, fără îndoială că le-a putut zice ca venite din partea tuturor Românilor. Așa simțim cu toții, și așa vom cugeta chiar și când stăpânirea ar împăna cu gendarmi până și răzoarele dintre holde... De limba și legea noastră și de mândrul nostru tricolor nici atunci nu ne vom lăpăda.

Cei de sus să ia aceasta aminte și să nu se joace cu focul, ci să se gândească la cuvintele apostolului, care zice:

„Cine cu sabie umblă, de sabie va muri!“

Regele României în Rusia. „Voinea Națională“ din București scrie:

„Intr'o telegramă recentă din străinătate, se vorbea, de sigur printr'o eroare de transmisiune, despre călătoria în Rusia a Suveranilor noștri. După informațiunile precise ce avem, putem afirma că singur numai M. S. Regele va merge la Petersburg.“

Cu propriile lor arme! Legile politice bisericesti, a căror votare mai ales reformații o spriginiseră, tocmai pentru biserică lor dau rezultatele cele mai funeste. S'au ridicat și în conventele reformate (adunări bisericesti) plângeri, și se poate ceti și prin foile ungurești aproape zi de zi, că reformații se lăpădă de legea lor și trec cu grămada la neconfesi-

onalism. Astfel și în numărul de alături o foaie ungurească raportează, că dintre erodincioșii bisericii reformate din Bichiș s'au lăpădat de biserică 72 capi de familie.

Sălbăticii gendarmerești.

Gendarmii atacă femeii. — Nuntă între su-liți. — Tricolorul turbă pe gendarmi. —

O Româncă vitează.

Abrud, la 14 Iunie 1898.

Onorată Redacțiune!

În 12. I. c. și-a serbat cununia domnul Alexandru A. Macaveiu, proprietar de mine din Bucium-șasa, cu domnișoara Lucreția Gomboș din Vidra de sus. Deoarece atât mirele cât și familia Gomboș este în doliu, nunta s'a ținut numai cu participarea rudeniilor mai deaproape și a câtorva amici intimi, în cel mai restrâns cerc.

Deși toată serbarea a avut caracterul unui act familiar, românii din comunele, pe unde au trecut mirii, au ținut să-și manifesteze și ei dragostea față de aceste două vlăstare a celor mai distinsse două familii din Munții-apuseni și le-au ridicat arcuiri de triumf din flori și cetină. Mai impresionantă primire ne-au făcut țeranii din Cămpeni, cari au rădicat la intrare în comună un admirabil arc triumfal, iar mirii au fost primiți cu ovațiuni și un tiner împodobit cu o uriașă pantlică tricoloră, prin cuvinte frumoase a oferit miresei un buchet de flori.

Pregătirile țeranilor din Cămpeni, așa se vede, a scos din fire pe comandantul jendarmeriei din Cămpeni, deoarece-ce, a dat ordin a cărui executare era să fie un măcel. Anume, doi gendarmi înarmați până în dinți ne-au eșit în cale. Fără a zice un cuvânt, au sărit la cail domnului Dr. Zosim Chirtop cu intențiune să rupă tricolorul de pe hamuri. Căii înspăimântați se aventau cătră șanț, amenințând viața celor cari erau în trăsură și numai mulțumită istețimei vizitiului s'a încunguiurat o nefericire.

În trăsură era d-na Eug. C Pop, doamna Iosif Gomboș n. Cothișel și domnișoara Domnica Chirtop.

După-ce au oprit trăsura, gendarmii înfuriați au poruncit vizitiului să depărteze tricolorul național, însă domnișoara Chirtop cu ton energic și hotărât a zis vizitiului să nu asculte de porunca gendarmilor, ci să țină de cail înfuriați. (Lăudată fie! Red.)

Această ținută măreață a domnișoarei Chirtop a desbrăcat pe gendarmi de toate simțurile omenești și unul turbat răcnea, că la moment o împușcă! și ca nici una dintre dame să nu dubiteze în firma hotărîre e eroului gendarm, a ținut pușca drept în fața soției mele, gata a descărca pușca.

Noi bărbații numai mai târziu am ajuns la acest scandal nemaipomenit în era constituțională și când dl Dr. Zosim Chirtop s'a apropiat de gendarmi, singur fără armă, cerând explicație că ce să întâmplă, tot acel gendarm vitează eșit din fire, răcnea să nu se apropie că îl împușcă. Eu trebuia să privesc cum un sălbatic ține arma țintită spre dame fără scut și la întrebarea că ce vrea, au răspundea, ci îngrozit de prezența noas-

tră, și de frica resbunării, tremura ca varga și cu el tremura și pușca cu care a voit să stingă viața alor două mame și a unei fete, fala și mândria părinților sei.

Numai după un restimp a putut unul dintre gendarmi să cuvinteze că putem trece; și noi am trecut, o trăsură după alta, având sulilele gendarmilor două palmi dela peptul nostru.

Deși domnul avocat Dr. Zosim Chirtop a declarat că răspunde pentru împodobirea cailor cu pantlici tricolore, gendarmii și-au redicat puștile și sulilele spre fie-care trăsură, băgând groază în micii copilași, cari ne-au eșit în cale.

După acest act de barbarie ne-am dus mai mulți inși imediat la pretură și am denunțat cazul.

După-cum am aflat, toate aceste le pune la cale un anumit Hamzsa, locotenentul jendarmeriei din Cămpeni, la a cărui poruncă, cu 10 zile mai înainte, rupeau gendarmii tricolorul de pe hainele țerancelor și cari au deținut pe doamna Cothișel. Se vede că se tem de bărbați și încep cu dame fără scut și arme. Dar ei nu știu că cine sunt româncele din munți! Deunăzi s'a purtat doamna Cothișel ca o adevărată eroină și ținuta ei de vitează i-a făcut să tremure și să se refugieze domni gendarmi, ear judele de instrucție a rugat pe doamna Cothișel să se arate poporului și fisolgăbireul declară că nici două ciasuri nu răspunde de viața păcătoșilor; ear în 12. I. c. două mame au primit cu zimbet amenințarea vieții lor și o domnișoară română a declarat, că n'are teamă de sulilele gendarmilor. Și tremurau ei, cei cu armele în mână, în fața eroi smului femeii române!

Prea credem, că aceste două casuri recente ni-a dus înainte sfânta cauză; și dragostea și ovațiunile ce ni-le-au adus bravii cămpenari, sunt cele mai vii dovezi, că una suntem, popor și inteligință, și că intrigi nu ne vor desbina; și că inteligința română și mai ales frunțașii poporului vor vedea primejdia în care suntem și vor pune la parte ura și pisma unindu-se într'o falangă puternică întru apărarea drepturilor noastre.

Dacă nici o nuntă fără petrecere nu putem ținea, nici o rugăciune în biserică nu putem zice fără de a fi insultați de gendarmi, atunci nimic nu ni-a rămas din libertățile personale, și vă întreb domnilor conducători: oare mai avem timp de a perde cu certele?

Cu deosebită stimă:

Dr. P.

Din România.

Aniversarea Revoluției.

Comisiunea pentru întocmirea programului privitor la serbarea aniversării mișcării dela 1848, s'a întrunit din nou la primăria Capitalei.

A luat parte la această consfătuire dñii C. F. Robescu, primarul capitalei, cu ajutoarele sale, dñii G. Bursan și Anghel Solacolu, dñii N. Crătușescu și C. Demetrescu-Iași, vice-presidenți ai senatului și camerei, C. Bălcescu, Eugen Carada, Gr. Cantacuzino, director general al teatrelor, Ioan Malla, deputat Caton Lecca, prefect al poliției Capitalei, Niță Sterie, consilier comunal, Gr. Alexandrescu, mare industriaș și Ștefănescu-Galați, delegatul studenților.

PROCESUL NOSTRU.

VORBIREA DE APĂRARE

ROSTITĂ DE

DI Dr. I. SUCIU,

LA CURTEA CU JURĂȚI DIN GRADEA-MARE.

Onorat Tribunal!

Onorată Curte cu Jurați!

Tonul peste fire pătimăș și expresiunile ofensătoare ale recușiterului mi-au creat o situație penibilă. Oare să mă demit și eu la limbajul și felul de pledare al dlui procuror? Nu pot! Dl președinte n-a făcut doar de datorința ambelor părți să ne purtăm unul față de celalalt cu bună-cuviință, dar și de altcum eu știu să țin la demnitatea locului ce-l ocup azi în această sală în fața D-voastră, stimaților domni jurați și vă asigur, că eu o să știu păstra nepătată onoarea oficiului meu.

Dacă dl acuzator public nu ține la demnitatea scaunului ce ocupă debutând cu insulte jocosice la adresa acuzatului și cu invective nequalificabile la adresa țării naționale românești, despre care s'a încumetat a susține — mi-am însemnat din cuvânt în cuvânt esprima d-sale — că stă gata de a trada patria și a rupe o parte din stat ca să o adnezeze altui stat străin: este treaba d-sale. Nu eu am să susțin și să apăr demnitatea scaunului d-sale.

Imi țin de datorința atât în calitate de apărător al acuzatului, în numele acestuia cât și ca fiu al națiunii mele, în numele întregii națiuni române să resping rezoluții și cu adâncă indignare cuvintele de insultă și ofensă roșite de dl acuzator la adresa clientului meu, respective la adresa națiunii române și îndoesebi titularea de „trădători de patrie“.

Trăim zile grele! a zis dl procuror. Da, așa este, trăim zile grele, domnilor jurați, nu lasă din cauza afirmativelor atacuri îndreptate de nu știu cine în contra unității, siguranței și onoarei statului maghiar precum zice dl procuror, ci din cauza miilor de abuzări ce se comit contra popoarelor din patrie sub firma falsă interes de stat, ideea de stat.

Prea adese și prea cu ușurință se trece în exagerări păcătoase, a devenit un lucru zilnic a arunca cetățenilor singuratici, unei clase din popor, ba chiar naționalităților întregi acuză de „trădători de patrie“ în fața, fără scrupul, fără genă. Nu se mai află nime, care să-și deie seamă de imensa gravitate a acușii „trădători de patrie“, nimeni, care să-și cumpănească puțin aceste cuvinte înainte de a le exprima.

Tradare de patrie! Se poate oare și numai presupune, că un cetățean să-și vinză patria sa, locul unde a zărit prima rază de lumină, unde a învățat a simți bucuriile și fericirea vieții lumeste, pământul în care zac scumpele osăminte ale părinților, moștrămoșilor săi, pe care stau altarele sfinte ale bisericii sale strămoșești — să le vinză toate pentru interese meschine ori pentru aurul ori-cărei Ligi din lume!

Nu domnilor jurați! Tradarea de patrie este o crimă atât de grozavă, e ceva atât de imposibil, de nenatural și de neînchipuit, încât legislativa țării noastre nici nu a admis paragraf în lege pentru pedepsirea trădării de patrie pentru-că țeara aceasta trădător încă n'a avut între fi săi. Și totuși, stimați d-ni jurați, presa maghiară zilnic ne acuză nu cu mai puțin, decât direct cu crima trădării de patrie. Ori-ce facem, ce nu e tocmă pe plăcui ei, ne ridicăm vocea să ne apărăm în contra atacurilor cari zilnic avem să le îndurăm din partea presei d-voastră și din partea celor dela putere, ori cerem respectarea drepturilor noastre firești, îndată suntem timbrați: „trădători de patrie“. Azi vezi, mâine altul dintre noi este stigmatizat cu infamantul epitet de „haza-áruló“, așa, că legioane ar face numărul acelor Români, cari au fost grațificați din partea presei maghiare și a goviniștilor Maghiari cu epitetul de „trădători de patrie“.

Grele zile trăim, dl-or jurați, departe am ajuns, când atât de ușor aruncă un cetățean celuilalt cetățean al statului cele mai grave acușe în față, și aruncă atari acușe în față chiar a unui complex al cetățenilor atât de însemnat din patria noastră iubită, ca cel dat de contingentul fiilor națiunii române; dar și mai rău, și mai dureros e, când vedem, că aici în fața on. tribunalului și a d-voastră, în decursul pertractării unei cauze serioase, chiar dl procuror, care este dator să cumpănească înțelesul și efectul fiecărui cuvânt ce-l roștește, — cu atâta ușurință și cu atât de mare pathos aruncă în față clientului meu acușă de trădare de patrie.

Ce a comis oare acuzatul, ce a scris în articolul incriminat, pentru ca dl procuror să se simtă îndreptățit a-l numi agitator și trădător de patrie?

Să luăm în examinare articolul și să vedem ce cuprinde el.

Dl acuzator public incriminează articolul din chestiune pe motivul că conform părerii sale — „tendința“, articolul e vădit îndreptățit într'acolo, ca pe Maghiari să-și facă urgișiți înaintea concetățenilor lor de limbă română; a doua, pentru-că comparațiunile și scoaterea la iveală a asuprii și plângerea contra ei, cum și constatarea că

Maghiarii au despoiat pe Români de drepturile lor, de folosirea limbii lor materne: e și aptă a stîrni ură; a treia, că în părțile ultime ale articolului autorul provoacă direct pe Români la ură în contra Maghiarilor, și pentru toate aceste dl acuzator public cere, ca acuzatul Aureliu Trif să fie declarat vinovat de agitări la ură în contra naționalității maghiare, delict prevăzut în alineatul 2 al §-lui 172 din codul penal.

Acuză deci dl procuror în prima linie tendința articolului, care conform aserțiunii dînsului are de scop să facă pe Maghiari urgișiți înaintea Românilor.

Nu mai puțin consideră deci dl procuror punibil decât însuși chiar și tendința, atribuit acuzatului, că voeste să facă pe Maghiari urgișiți înaintea Românilor. Să ierte însă dl procuror, dar intențiunea în sine nu e fapt punibil, cu atât mai puțin intențiunea suspiciunată, scrisă numai ore-cuiva, dar pe care de fapt respectivul nici n'a avut-o. §-ul 172 din codul penal nu „tendința“ presupusă a voit să o supună pedepsei, ci faptul agitațiunii însăși, sau al provocării la răsvărire (háztas).

Este oare cuprins în articolul incriminat faptul agitațiunii, criteriul delictului acestuia circumscris în §. 172 al codului penal? Nu.

Procedura ofensătoare față de o persoană, ori naționalitate oare-care însuși, însuși faptul jigaitor pentru acea naționalitate agitată, iritată, provoacă la nemulțumire și la ură față de făptuitori. Și astfel fiind, st. d. jurați, mai este oare lipsă, ca cineva să vină și direct să provoace la aceasta ură, direct să agite? Ori nu are fiecare membru al respectivei naționalități urechi să audă, n'are el ochi să vadă cum zilnic este lovit în sentimentele sale, în aspirațiunile și dorurile sale; este de lipsă oare, ca cineva direct să-l provoace a ură pe aceia ce cari îi fac nedreptate? La ce! Deiar' faptul însuși al nedreptății face acest lucru cu mult mai cu efect, decât mi și mii de provocări.

Ear' vestirea, publicarea faptelor adevărate, numai pentru-că luarea lor la cunoștință prin efect spontan stîrnește ură în contra făptuitorilor, să fie oare fapt punibil? Nu!

Ba nici chiar discutarea, aprecierea și caracterizarea faptelor ori întâmplărilor nu se poate zice că ar constitui agitare, provocare la ură.

Ce va să însemne deci agitarea? Din ce constă ea? Care este criteriul esențial al ei?

Căci nu suferă îndoială, că §-ii 171 și 172 al codului penal nu spre suprimarea discuțiunii, nu spre a suprima libera manifestare a opiniunilor s'au codificat, ear' pentru că aceasta să vi-o prezint în formă încă și mai neîndoioasă, mă provoc la e-

nunțiațiunile părintelui codului nostru penal, pe atunci secretar de stat în ministerul de justiție, la Csemeghy Károly, enunțiațiuni făcute în dieta țerei cu privilegiul desbaterilor proiectului legii penale, întru apărarea proiectului și spre liniștirea opiniunii publice și a patrioților cari aveau nedumeriri față cu unele dispozițiuni din acest proiect de lege.

„Nu libertatea discuțiunii e, ceea-ce act se intenționează a se restrînge, ci libertatea agitației și provocării la răsvărire“ — zicea Csemeghy.

Ear' în casa magnaților a recunoscut-o că:

„Dacă există chestiuni gingașe, cari pot să obvină în legislație, atunci la tot cazul una dintre cele mai gingașe chestiuni e aceea, când voim să statorim ca criteriu al delictului efectul spiritual al oare-cuiva asupra altora și rezultatul acestui efect spiritual. Intregă viața noastră socială, toată știința de care dispunem, tot moralul în care trăim, toate aspirațiunile noastre în acel efect spiritual își află cauza, pe care alții îl trezesc în noi, prin care alții mai mult știutori, mai tari decât noi, influențază asupra noastră, asupra sentimentelor, priceperii, asupra sufletului nostru“.

Apoi provocându-se la referințele naționalistice din patria noastră, continua astfel:

„tocmai fiind-că în acest moment stăm sub influința unor anumite sentimente, unor anumite porniri reprîgnante, — este cu neputință a nu înțelege, că stînd sub un astfel de curent de sentimente, crearea unei legi așa de generale ar fi foarte periculoasă“.

Aceasta o recunoaște Csemeghy Károly în discursul de apărare a acestor §-i din proiectul de lege.

Dar' să auzim mai departe pe Csemeghy:

„Cele mai rele legi sunt cele de acest felu — și dacă în această privință aș voi să indic la §-ii de sub discuțiune, ași fi necesitat să recunosc, că tocmai de sub influința acestei dispozițiuni sufletestești nu s'a putut emancipa nici chiar proiectul de lege însuși și ar trebui să recunosc, că deja și în acest proiect de lege s'a mers mai departe, decât ce criminalistica destilată și exemplul altor țeri designează legislației ca permisibil.“

„Când o dispozițiune oare-care, susceptă în codul penal, cu abatere dela știință, de la criminalistică, ajunge până la acel hotar unde nu violare de drept pedepsește, ci în esență devine dispozițiune preventivă polițială, atunci marginea legală a codului pe-

Teara Hătegului.

I

Valea Striului. — Castele. — Drumul lui Traian. — În Hăteg.

Amicului dr. G. Suci.

Atâta avem și noi sfînt: Teara Hătegului! Incolo abea câte un morimânt, ea la Tebia, ori la Bocșa din Selagiu, unde și doarme somnul de veci Simeon Bărnăuțiu. Sărmanii, ce departe sunt unul de altul — în moarte, ci cari în viață atât de frați erau cu sufletul... În Teara Hătegului însă fiecare palmă de pământ e sfîntă. Pentru-că aici au trăit strămoșii noștri Daci, înfrinți de Traian, nebiritul împărat. Aici fiecare deal ne-ar putea povesti despre Daci cari înfricoșăți, fugeau de Romanii năpraznici, și pe fiecare vale curs-a sîroiu de sânge pentruca dintr'asul să se nască un nou popor: Români de azi!

De cum am intrat pe vale — o vale d'oră rară frumusețe, cu holde bogate, cu sate ascunse prin câte un deșis ori așezate pe câte-o culme măreață — căutat-am să sorb cu ochii chipul fiecărui Român ce întălneam în cale... Doar' voiu descoperi într'înși trăsături cari pe strămoșii noștri li făcuseră nu numai temuți în lume, dar și iubiți!

Dar' ce să ved? Terani aproape în drentă. În loc de priviri agere, ca ale vulturului, ochi obosiți și plini de temere! Gârbovi, cu desagi în spate, ei mergeau ca în neștire... cel mult tresărind la uruiul căruțelor noastre, descoperindu-și capul cu smerenie... Ah, unde sunteți remășițe ale mândrilor Români dinaintea cărora tremura o lume!... Căci la Grăliște, așezată pe locul unde odinioară fusese cetatea tare alui Decebal, vestita Sarmisegatază, întălneshi mai mult niște gașăți, cari nici nu bănuiesc că se due ș'acum să facă robotă pe drumul lui Traian, că semețele castele, cari și înaltă turnurile în mijlocul bietelor de case românești, s'au zidit un numai cu sudoarea țeranilor români împilați, dar' pe ruinele templelor și caselor strălucite romane... O jale m'a cuprins, în cât ochii de lacrimi mi s'au umplut și mi venea să răcnesc, când întrebând despre castelele ce întălneam și despre holdele prin mijlocul cărora treceam, aflam că ele sunt tot d'ale baronilor și grofior maghiari...

Înaintea mea mergea Vulcanu, bătrînul care de treizeci de ani obosește lutru a neamului deșteptare... Imi venea să-i strig: oprește-te om visător ce ești, nu vezi că suntem niște rătăciți p' aici?!... Cum o să scoli tu la vicia într'o zi ori două pe ne-

fericiți cari sute de ani au zăcut tot în lanțuri și mizerie?!... Dar' altăzura de mine privea Ungurean, bătrînul plin de căldură pentru neam, care meru își arăta bucuria că a venit p' aici, pe unde n'a mai fost... și bucuria aceasta mă copleșea și pe mine și gânduri mîngăitoare deștepta în sufletul meu. Într'adevăr: dacă n'am perit noi când nu știam unii de alții, când nici vaietele nu străbăteau dintr'o vale într'alta, cum n'o să înaintăm acum, când ne cunoaștem, când fi de iobagi, înarmați cu arma nebirită a cunoștinții de carte, eată vin să cheme la viață poate pe cei mai adormiți dintre Români... căci dacă trăit-au pe unde-va Români în amotire, apoi despre acești de pe Valea Striului abea cu anii dacă se auzea ceva... Mergeam adică, în ajunul Rusaliilor, să propovăduim și p' aici dorul ca să ridicăm odată și noi un teatru românesc.

Bieții de noi! La gară — în Hăteg — abea ne așteptau 10—15 oameni. Și dintre aceștia vre-o patru cinci amici sosiți nainte noastră... Ear' protopopul Ghéja când vorbea despre „onorații domni din comitet“ cărora le ura bun sos și p' acest sfînt pământ, fratele Goldiș (sos și nainte noastră) se tot apropia de dl Vulcan, că altfel zău nu se mai potriveau cuvintele „domni“ din

comitet“, ei ieșea la iveală că acum a sos și singur dl Vulcan dintre cei din comitet... Ear' când dl Vulcan mulțumea „fraților hătegani“ cari au grăbit să-l întâmpine, Goldiș se dădea pe partea hăteganilor... să mai sporească așa cu unul numărul „fraților“ veniți întru întâmpinare.

Nevrînd chiar, mă gândeam la primirile ce făceam noi, nu așa de mult, pela Sibiu fruntașilor cari în al neamului bine obosau, și la bravii Selișteni, în mijlocul cărora când soseam, via deal și vale și serbare se făcea chiar ostire înarmată dac' ar fi scos în potrivă-ne stăpînirea.

A scăzut, domnilor dela Sibiu, a scăzut însuflețirea, că de doui ani nu mai știți alta de cât strigăte că v'au „vîndut“ frații din România și când e la lucru, nu v' vede lumea... nici o telegramă măcar, o vorbă bună, n'ați trimis la Hăteg... O să alergați însă la Beiuș, că acolo o să fie alegere pentru slujbă gras plătită, nu-i așa?!...

Când vom înțelege oare cu toții, că munca ce trebuie închinată propășirii neamului s-o deservim numai pentru plăcerea de a ne ști împăcat sufletul că ne am făcut datoria, iar nu pentru-ca în schimb să ne așteptăm și la vr'un folos personal?!...

Abea seara ne am mai înviorat, putînd să facem cunoștință cu fruntașii hătegani...

nal e deja cel puțin trecută cu un pas — și încă cu un pas foarte însemnat”.

Aceasta a recunoscut-o autorul codului penal, cel mai temeinic cunoscător al lui.

Am aflat de lipsă accentuarea acesteia, în scopul, ca cu atât mai cu temeiul să pot indigita la impregiurarea, că în casuri de acelea, în cari chiar și legea însăși trece peste marginile permise de criminalistică și agitațiunea provocarea la răsvărire o pedepsește nu ca instigare (felbujtás), ci ca fapt de sine stătător, ca „*crimen sui generis*”, cât de mult e de lipsă, ca în aplicarea legii să se respecte cel puțin această margine, și să nu se supună pedepsei și astfel de lucruri, cari după dreptate și cu mintea sănătoasă nu se pot subsuma la noțiunea agitației, provocării la răsvărire, provocării publice și directe la ură în contra altei naționalități oare-care!

Căci, dacă există deosebire între discuțiune și agitațiune, atunci această deosebire nu poate consta în altceva, decât în aceea, că agitațiunea se deosebește de libera manifestare a opiniunii prin faptul, că nu pe baza unor fapte adevărate, ci pe baza întortochărilor adevărului pe baza exagerațiilor tinde să influențeze nu asupra minții, nu asupra judecării sănătoase, ci asupra pasiunilor și pornirilor sufletești, și acestora să le deie o anumită direcție hotărâtă.

Această cestiune am ținut să o clarific înainte de toate, și acum după cele arătate mai sus fie-mi permis, st. d. jurați, a întreba: oare nu tocmai în această greșală a căzut dl acuzator public, când deja la începutul rechizitorului său prin insultele rosite la adresa clientului meu, și nu tocmai dl acuzator public se făcu vinovat de instigare în contra clientului meu și contra naționalității românești? nu dl acuzator public a agitat, n'a provocat să urli și urgisiți pe „acel individ”, care — conform acusei gratuite a dlui procuror — a comis atâtea și atâtea crime grozave în contra patriei?! Da st. d. jurați, dl acuzator public comise toate cele ce constituie criteriul agitațiunii, instigării, și prin urmare dînsul ar trebui să steie aci sub acuză, ear' nu clientul meu.

Că clientul meu în adevăr prin scrierea și publicarea articolului în criminat n'a avut intențiunea ce i-o impută dl procuror, ea nu s'a adresat pasiunilor omenești și în consecință n'a voit să agite și nici să agitate, se va vedea din analiza articolului, ca răspuns la al doilea punct din acuză dlui procuror, că adevăr în articolul în criminat s'ar cuprinde de fapt agitațiune, ba chiar directă provocare la ură, și încă în contra naționalității maghiare.

Spre a putea da dlui procuror răspunsul cuvenit la aceasta parte din acuză, susținută de D-sa, este de lipsă să mă ocup ceva mai pe larg cu conținutul articolului și față cu întortochările tendențioase să restabilesc adevăratul înțeles al lui.

Anume, după-cum și la începutul pertractării am arătat și cu câteva exemple am dovedit, ceea-ce și însuși talmaciul oficial a constatat aci în fața Onor. tribunal și a dte, traducerea prezentată de dl procuror și făcută de oare-care ofițier din biroul de presă al ministerului, e atât de slabă, greșită și insecată, și încă tocmai în părțile principale și hotărtoare, adevăr acolo unde e să se constate, că în contra cui

este îndreptat articolul, îndeosebi aici în aceste părți este atât de tendențios falsă traducerea, încât abia de există cuvinte spre a o caracteriza cum merită.

Voiu ilustra această falsitate și cu exemple, dar' să examinăm mai întâiu tendința, ideea fundamentală a articolului.

Ideea fundamentală a articolului în criminat e o teză fizică și istorico-filosofică, teza că în lume nimic nu e statornic, ci numai vecinicele legi ale firei, și nimic nu e fără început și fără sfârșit, decât numai vremea.

Sub stăpânirea vecnicilor legi ale firei stă omenimea în evoluțiunea ei, și stilită instinctiv a se pleca în fața manifestațiunii acestor vecinice legi, care din timp în timp

casă la iveală, formează, emanează din sine inconștient și uneori trecând chiar prin mari sguduiuri acele forme ale vieții sociale omenești, cari mai bine corăspund gradului de dezvoltare al epocii.

Conținutul intrinsec al acestor forme în filosofie se numește *spiritului timpului, duhul vremurilor*, și într'u cât luăm în vedere singuratică epocă al timpului, să numește *spiritul epocii* (Korszellem, Zeitgeist, l'esprit du temps).

Spiritul timpului, respective al epocii, tocmai pentru că e produsul legilor firei, modifică, transformează cu irezistibilă putere formele societăților omenești și fără cruțare strivește pe toți aceia, cari i-au opun.

Articolul în criminat nu e altceva, decât ilustrarea acestui vecinic adevăr prin exemple scoase din istorie și în general cunoscute, pe cari le prezintă cetitorilor săi cu scopul vădit, de a le dovedi puterea irezistibilă al duhului vremurilor față cu ori-ce încercări de direcțiune contrară.

Marele imperiu al lui Alexandru Machedon a căzut în ruine îndată după moartea înființatorului său, fiind că și el însuși, deși supușii săi îl considerau de semizeu, n'a fost altceva decât un simplu muritoriu, ear' eroismul său, geniul său de beliduce și bărbat de stat, a fost trecătoriu. Spiritul timpului însă este vecinic viețitor, legile lui sunt necuprinse de mintea omenească și puterea nimic nu i se poate opune, în veci și pururea.

Dar' că spiritul timpului nu numai rătoarnă și dărâmă, ci totodată crează, în croește chiar direcție și dă omenimii idei conducătoare, aduce autorul articolului ca exemplu evoluțiunea socială creștină și reboaiile cruciate. Veacuri de ani trecuseră și creștinismul se încetățenise în Europa deja de mult, dar' cu faptul, că mormântul Mânturătorului se afla în mâni păgâne, n'a și-a bătut capul nimenea. A sosit însă era cruciatelor; spiritul timpului a aruncat deodată în societatea creștină ideea, că o păcat și e rușine, a suferi, ca mormântul lui Cristos și locurile patimilor Lui să fie în mâni păgâne. Și din acest minut creștinii liniște n'au mai avut, împărați și voievozi, părinți și magnați și țerani lipiți pământului moșnegi și bărbați voinici, ba chiar și nevinovații băieți, deopotrivă și consideram de cea mai mare fericire a putea pleca în luptă pentru recucerirea pământului sfânt și a-și jertfi viața pentru cauza sfântă.

În timp ce această idee conducătoare era farul dorului și aspirațiunilor lor, n'au habar n'aveau însă de faptul, că însăși creștinismul religioasă cum cade jertfă unor neghioabe greșeli și intervertiri, și n'au

ALEXANDRU STERCA ȘULUȚIU.

S'a născut în Abrud la 1794 din părinți nobili. A învățat la școlile apostolice din 26 Nov. 1853, Alexandru Sterca Șuluțiu fu numit, preconizat și apoi instalat în catedrala din Blaj la 28 Oct. 1855 cel dintăiu Metropolit gr-catolic de Alba-Iulia.

Afară de guvernarea bisericii Metropolitul Șuluțiu a luat parte însemnată în mișcarea politică națională, din care cauză a devenit foarte popular și iubit înaintea poporului român.

Bun păstor și bun român, Metropolitul Șuluțiu era gata a sacrifica totul pentru națiune. Prin testament a lăsat mai toată averea sa spre scopuri religioase și filantropice-culturale. El primise dela Majestatea Sa titlul de Excelență cu demnitatea de consilier intim de stat, și mai multe decorațiuni. A încetat din viață la 10 Septembrie st. n. 1867 în etate de 73 ani.

Ș'a născut în Abrud la 1794 din părinți nobili. A învățat la școlile apostolice din 26 Nov. 1853, Alexandru Sterca Șuluțiu fu numit, preconizat și apoi instalat în catedrala din Blaj la 28 Oct. 1855 cel dintăiu Metropolit gr-catolic de Alba-Iulia.

Afară de guvernarea bisericii Metropolitul Șuluțiu a luat parte însemnată în mișcarea politică națională, din care cauză a devenit foarte popular și iubit înaintea poporului român.

Bun păstor și bun român, Metropolitul Șuluțiu era gata a sacrifica totul pentru națiune. Prin testament a lăsat mai toată averea sa spre scopuri religioase și filantropice-culturale.

El primise dela Majestatea Sa titlul de Excelență cu demnitatea de consilier intim de stat, și mai multe decorațiuni. A încetat din viață la 10 Septembrie st. n. 1867 în etate de 73 ani.

Sunt destui și oameni cu bună stare. D. Baciu ar putea trece drept bogătan și într'un oraș mare. Frații Popovici sunt toți trei tineri, plini de viață, cu dare de mână și se pot bucura încă și de sfatul bătrânului lor tată, negustor care a știut să așeze familia sa în rëndul celor mai fruntașe familii românești din Ardeal. Advocatul Bontescu este ginerele marelui Barițiu, bărbat plin de inimă, părinte fericit a unui boboc de fată și a unui simpatic student universitar. Dr. G. Suci, avocat tiner în cât să-l încarci cu laude. Unde mai iai apoi pe vicarul Nestor și pe protopopul Gheja, pe învățători, pe cei dela „Hăteșana” și o mulțime de negustori și meseriași, toți Români cari bine conduși, minune poți face cu ei.

Nu mai conducerea aceasta de s'ar înființa odată!

Rusu Șirvanu.

Poesii populare.

Frunză verde ș'o lelea
Mândră, mama nu te vrea.
Frunză verde iac' așa
Dar' eu dragă te-oi fura.
Pe seară pe inserat

Când voi merge la vânat.
În pădurea dăngă sat,
Și tu când îi auzi
C'oi sufla 'n țeșea puștii,
Atuncia 'n cale să-mi ieși,
Dară griji, să nu te perzi.

Bade, dragă, eu oi face,
Chiar cum ție vâd că-ți place.
Dar' ai grije, că ne-or prinde,
Ș'apoi om fi de rușine.

Frunză verde nu se face,
De ce port pușca pe spate?
Și vine și zi și noapte?
Și cum eu nu am scăpat,
Nici odat' fără vânat,

Si pe tine te-oi vna,
Fără voia maică-ta,
Si noi dragă ne-om iubi;
Până când noi vom muri.

Culese de: R. L.

SNOAVE.

Țiganul la stăpân.

Un Țigan se băgase slugă la un boer.
Trăia el bine, căci nu făcea mai nici o treabă.

Din când în când doar, se ducea la pădure cu căruța de aducea nuiete.

Intr'o zi, stăpânul-său îi zise:
— Mă Stancule, mâine să te scoli pe cer: de-o fi frumos, să iei căruța și să aduci fin de la sineață; iar de-o fi nor, adevăr-te semn de ploaie, să iei iarăși căruța și să aduci nuiete de la pădure...

Ai înțeles?
— Teles!

A doua zi, Țiganului îi fu lene și nu i veni să se ducă nici colo nici dincolo.

Dar stăpânul-său, care-l cam știa pe Țigan, se deșteptă în zori de ziuă și îl chemă să-l întrebe:

— Cum e afară, mă Stancule?
— Cum să fie, boiarule?

„E norele printre stele...
Nici de fin, nici de nuiete!...”

Popescu-Titan.

Țiganul la spânzurat.

Odată un Țigan fiind judecat la spânzurat, când a ajuns la locul de pierzare a cerut să i se îngăduie să joace jocul spânzuratului. I-s'a dat voie.

Când Țiganul a început a juca, a început și a descânta, zicând: Joc pe ici,

joc pe colea, dați-Vă din calea mea — la ce mamă sa i-a zis: Iăturiși la pădure, Radu mami băiețiș.

Țiganul văzând un loc mai rar printre cei ce-l străjuiau, a tulit-o la fugă, fugând el s'a împedecat într'un rug, și când s'a lovit cu capul de un butuc, de unde sări un iepure cătră care Țiganul zise: fugi vită lenoasă din calea mea, că te prind și pădesc.

Ajungând Țiganul la drumul de țeară, se întâlni cu o trăsură cu un domn, acesta întrebă pe Țigan:

Deasă îți pădurea asta, mă țigane?
Ba nu i deasă dle, că numai ce e rug și un butuc; — dar' dle unde mergi?

Mergi la hotar, că spânzură pe un Țigan. Poți merge, poți te lăsa dle, că fără mine nu i nimic acolo, că eu sunt capul lucrului.

După aceea ajungând Țiganul la un câmp din apropiere, a găzduit peste noapte la un om, care i-a dat conac și pat, punându-i Țiganului perină la cap; — Țiganul doborât a luat perina și a pus-o la picioare; trebuindu-l gazda că de ce face aceea: — Țiganul a zis: „Capul m'a băgat la rău, bată-l Dumnezeu; — picioarele însă m'au scos dela rău, alduiască-le D-zeu...”

Putici, Inv.

aceea nu se gândeau, că mai mare pe-
a a despoia pe semenul său de libertatea
dată de Dumnezeu, de drepturile sale o-

Asfel se cristalizează în cadrele ordinii
sociale creștine principiul feudalismului mo-

Subște pe de aproapele său ca pe tine în-
și, — răsună de pe buzele lor zi de zi

Spiritul timpului însă a isbit în ordinea
socială ce nega legile eternei firi. Simțul

Pe pământ francez a luat flacări focul
până atunci mija sub spuză, și marea

A creat lume nouă și dacă ici-colo au și
semnele vechii lumi putrede, acelea zi

Libertate, egalitate, fraternitate, — aceasta
lozincă erei noue!

Spiritul celei mai nouă ere însă în ace-
l timp, când a demolat lumea feudalismului

Ideia socială e încă numai în încolțire,
dar ideea de naționalitate și-a pus deja

Această aparițiune a spiritului timpului
ilustrează articolul incriminat prin ex-

Ideia conducătoare a celei mai noue
epoci e deci ideea de naționalitate. O știe

Continutul intrinsec e al ideii de naționali-
tate — după-cum știm, e că nisuița în-

Nu e încă liber individul prin faptul că
nu mai e sclav, nu mai e iobagiu, dacă

Baronul Eötvös Jozsef, marele bărbat de
stat definează astfel noțiunea naționalității:

mine, în urma amintirilor trecutului lor, din
situațiunea lor actuală și din ceea-ce ur-

Sentimentul de naționalitate e același
la popoare, ca la persoane singuratice, e

Ideia suveranității poporului, ajunsă la
valoare pe la începutul secolului present cu-

În cât pentru patria noastră, foarte co-
rect a zis marele patriot Eötvös József, că:

(Sfârșitul în alt număr.)

Perirea națiunii maghiare.

Maghiarii se tem foarte, că din
școalele noastre le vine nefericirea.

Chiseteu, în Iunie 1898.

În Nr. 157 luna Iunie a. c. al foaiei
„Budapesti Hirlap“ sub titlul „a magyar

Dacă dl Scöffer ar admite că sunt școale
unde învățământul nu produce rezultatul

Văzând însă că cu câtă cunoștință de
causă și superficialitate scrie și afirma D-sa

Nu este adevărat că întreg învățământul
din școalele confesionale române prin scă-

amenului dintr'o școală română confesională
Înșiși străinii de alte limbi s'au exprimat,

Nu este adevărat, că conducătorii și res-
pective episcopii și consistoarele noastre ar

Ce se atinge de aceea aserțiune a dlui
Dr. că o parte dintre școlari lucrează în gră-

Imi pare rău, dacă dl Dr. nu știe că tot
învățământul se bazează pe intuițiune, ast-

Cu aceste reflexiuni am crezut a fi da-
tori dlui Schöffer, arătându-i că cu câtă

Simeon Faur,
învățător.

Examenele.

Examen în Sudriaș-Jupani.

Stimate Domnule Redactor! Subsemna-
ții Ve rugăm cu toată stima a publica în

Examenul din Tievaniul-mare.

O adevărată surprindere ne-au cauzat
succesul examenelor acestora, ținute Vineri

La orele 8 dimineața toți școlarii clase-
lor superioare erau adunați la școală. Nu

Apoi M. O. D. protopop a deschis exa-
menul prin o vorbire acomodată acelei zile

Primul obiect a fost religia care a ținut
o oră și din care școlarii au dat răspunsuri

Gratulări din toate părțile au primit ac-
cest vrednic învățător.

Dar' nu mai puțină laudă ti vom atribui
celuiaalt învățător dela clasele inferioare,

Micuții învățăcei încă au ajuns foarte de-
parte în cunoștință, în proporție cu etatea

Pe fața publicului asistent era zugrăvită
deplină mulțumire fiind încântați de aceste

Rugăm pe domnii învățători ași da si-
lință ca și în viitor să fim deplini mulțu-

E.

Invitație re la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe
al III-lea Quartal resp. al II-lea sem.

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate
și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

- Pe un an fl. 10.—
- Pe 1/2 an „ 5.—
- Pe 1/4 an „ 2.50
- Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate:

- Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru
popor, cu 2 fl. pe un an, având

Domnii cari se abonează la
foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.“

Chestie importantă.

Radicali, moderați, oportuniști ori
cum ne-am numi — cu excepția re-

Că avem păcate naționale toți, e

incontestabil, unii în măsură mai mare, alții în măsură mai mică, ba adese lucrând în bunăcredință și se impută tradarea, ear' cari încearcă fapte de tradare pot secera glorie, toate residă în împrejurarea cum le ști pune în toporiște, sau să-i zicem pe nume în diplomație.

Făcutu-s'au fel și fel de destăinuri, ținutu-s'au conventicule, spălatu-s'au toți din toate părțile, ear' noi publicul cetitor am sughițat la toate acestea și-am constatat cu durere un lucru, că suntem adecă mult mai slabi decât în trecut, și că cearta dintre conducători s'ă resfrins asupra obștei, — „baveoiu păstorul și se va risipi turma“ a zis Mt. Christos.

Recunoașterea păcatului încă e virtute, dar' s'o declarăm în public cum stăm astăzi în cele naționale cu poporul, n-o facem că ar fi earăși păcat, destul și bine, că unii divizați alții indolenți și nepăsători, nu pot s'o ducă la bun sfârșit.

Un pas greșit atât de epocal, de sine nu vine la ogaș, decât diplomația ce ne-a încrecat trebuie înomise să ne descuerce și să inventeze mijloacele de a ne aduce în curent cu chestia primordială a noastră, cu atât mai vârtos, că de presinte străinătatea se ocupă mai mult de noi decât noi înșine.

Belgia, Franța, România, Italia, Delegația austriacă promovează chestia noastră și noi stăm cu mâinile în sin. „Satul arde și noi ne peptănăm“.

Din când în când câte un articol de ziar și alta nimic, încă prin aceasta nu ne afirmăm.

Starea noastră actuală este exploatarea pe toate terenele, nouă ni-s'au croit legile politice-bisericești, pentru noi s'a fabricat legea maghiarisării numelor, măestrii de lege special nouă ne-au făurit congrua necatolică, și în urmă schimbă chiar și legea însoțirilor atentând și la avutul nostru material.

Nici odată timp mai scump n'am pierdut ca în anii din urmă, de când cu „crisa“ de tristă memorie, și ar fi de dorit să vedem pe luptătorii naționali grupați sub stindardul sfânt al națiunii al cărui nebiruită biruință zace în cuvintele: „viribus unitis“.

Ear' de încheiere după o consultare reciprocă cu frații de suferință în viitor ar fi recomandabilă chiar și o luptă strânsă parlamentară, grupându-se toți cei oprimați sub conducerea unui șef al partidului naționalităților prigonite.

Redivivus.

Dela Sate.

Concert în Varadia.

Reuniunea de cântări gr. ort. română din comuna Varadia ne-a dat plăcuta ocaziune a putea asista și în anul acesta în duminica Rosaliilor la un concert împreună cu teatru, care pre lângă neajunsurile și suferințele noastre zilnice ne-a procurat o deosebită mângâiere sufletească.

Nainte de timpul fixat pentru începutul producțiunii, spațioasa sală a ospătării mari din loc cuprindea un număr considerabil de public românesc: inteligență și popor din loc și din comunele învecinate, dând probe, că prelungă miseria ce îndurăm în urma slabei recoalte din anul trecut, totuși sacrifică cu plăcere pentru scopurile noastre culturale-naționale. Imi sălta inima de bucurie vezind cum bravii noștri țerani și gingașele românețe în frumosul costum național întâu în sală veseli și plini de viață, și așteptau cu bucurie timpul când are să se înceapă producțiunea.

La sunetul, clopoțelului cortina se ridică

și-ți era mai mare dragul se privești și asculti cum bravul cor executa cântările cu o precizie exemplară, ceea-ce face onoare bravilor coriști și în special sirguinciosului dirigent Paul Farca.

Piesa teatrală „Idil la țară“ localizată de Maria Baiulescu, au fost executată tot din partea coriștilor, cari și de astădată și-au predat rolurile corect, dovedind că printre harnicii noștri țerani se află adevărate talente.

Fără măgulire se poate afirma, că progresele îmbucurătoare ce le face aceasta reuniune în cultivarea simțurilor cântă tot ce este românesc, pot servi de model și altor reuniuni de felul acesta.

După teatru au urmat joc, care a ținut până la 4 oare dimineața, când fiește care ne-am depărtat mulțămiiți de succesul moral și material al acestei producțiuni.

Serbătorile Rusaliilor din ast an au rămas pentru noi memorabile și din plăcutul incident, că în biserică sau cântat în cor mixt o prea frumoasă liturgie, care prin melodiile plăcute și evlavioase au stors credincioșilor lacrimi de bucurie și nu ne puteam din destul sătura de auzul ei.

Recunoștință preastimatelor doamne și domnișoare, cari binevoind a lua parte au contribuit mult la executarea atât de satisfăcătoare a acestor cântări bisericicești.

Laudă neobositului președinte, dl.oi învățător *George Tănca*, care este întemeietorul acestei reuniuni și care dela început n'au pregetat nici o ostență pentru înaintarea și înflorirea acestui factor cultural-național.

Vărăleanul.

Țerani asupriți.

Gurba, luna Iunie.

În comuna noastră în 21 Aprilie 1898 s'a ținut la casa comunală o votisare. De față a fost dl. fibiriu; era vorba a se ști, că cine are voe să fie comuna noastră comună mare, sau mică?

Drept, că toți voim să fie comună mare.

Dar' n'au putut fi de față toți sătenii, că era într'o zi de lucru și tot am fost de față 149, cari am dat vot să fie comuna noastră mare și contra să fie comună mică au fost 8 voturi, cei cari sunt sub aripile baronului Solymosy. Se vede, că acestia au găsit că baronul e om milos, că de când au început la lucru din luna lui Maiu, le plivit nu ne da numai 18, 20, 25 și 30 cr. la bărbați și la femei; la sapă 40 cr., și la coasă 50 cr., până astăzi în 13 Iunie așa stă plata la Solymosy. Indură bieții oameni foame și friguri la coasă și nu poate trăi omul din 50 cr. la zi cu familia chiar numai mălaiu gol să mănânce.

Cu cea mai profundă stimă:

Pavel Șumandan, econom.

GIULGIUL

în care a fost îngropat Christos.

Zilele trecute s'a expus vederii publicului în catedrala San Giovanni din Turin Stul giulgiu în care a fost îngropat Isus Christos.

Aceasta expunere s'a făcut în fața prinților din casa Savoia, în mare uniformă, cu colanul sf. Anunziata, a prințeselor, care erau îmbrăcate în vâl alb, a senatorilor și deputaților, generalilor și magistraților, prefectul și primarilor, trei arhiepiscopi și cinci episcopi, consuli și preoți, călugări și călugărițe din misiunile catolice, însoțiți de băiețași arabi, egipteni, etiopieni, chinezi și patagonici.

După ce s'a săvârșit ceremonia religioasă și pe când un episcop pronunța în limba italiană și latină cea mai mare excomunicare în contra ori cui ar îndrăzni, fie chiar pentru devoțiune, să atingă Sf. Giugiu, de pe înălțimea mantelului Capușinilor bubuiau tunurile și toate clopoțele bisericilor din Turin sunau.

Ce e Sf. Giugiu?

Mai întâu de toate să vă amintesc că din evangheliile sf. Marc, Luca și Ioan aflăm

că, după moarte: lui Isus Christos și spre a se împedica ca și corpul lui să fie aruncat în groapa rându-făcătorilor, împreună cu cei doi tâlhari răstigniți odată cu el, Iosif din Arimatea, ajutorat și de Nicodem l'a depus într'un mormint scobit în stâncă, înfășurându-l mai întâu, după obiceiul iudeu, în giulgiu.

Sf. Giugiu care se păstrează de cătră Regele Italiei și e venerat la Turin și care după credințe, tradițiuni și istorie, ar fi același pe care Isus l'a învierea lui l'a lăsat în mormint, e lung de 4. 10 și lat de 1 m. 40 și pe acest Sf. Ciarciaf se află semne de sânge, semnele rănilor dela mâini și picioare, rana dela coastă, semnele lăuate de coroana de spini, de barbă și de păr și de întregul corp al lui Christos, care era de 1 m. 78 înălțime.

Cum corpul lui Isus Christos a fost depus pe jumătatea inferioară a lungului Giugiu și cum cu cea-l'altă jumătate de sus a fost acoperit corpul, pe acest sf. Cearceaf au rămas două semne ale corpului însângerat al Mântuitorului.

Cum această sacră relievă a fost păstrată timp de 11 secole, cu toată distrugerea Ierusalimului, invaziunile arabilor, nimeni nu poate spune. Se povestește însă că sf. Giugiu a fost păstrat cu mare grije și că el era printrea relicvele cu cari creștinii din Ierusalim au eșit în 1099 în fața lui Godfroy de Buillon Liberatorul; că în 1148 Amedeo III, conte de Savoia l'primi ca dar și l'a dus cu el în Cieru, unde murind, l'a lăsat. Pe la 1390 Go Iefroy, conte de Gharny în Bourgogne, senior de Lirey și de Chavoisy reținors din Orient, a adus cu sine Sf. Giugiu și l'a depus în castelul de Lirey, de unde în 1418 a trecut în castelul Montfort în Bourgogne.

În 1453 contesa Margareta de Charny, văduva lui Umberto dela Roche, ducându-se la Chambey, unde a fost primită în chip strălucit, a restituit Sf. Giugiu Casei de Savoia, care în 1578 l'a depus în chip definitiv la Turin, unde fu depus în 1694 în capela ridicată în acest scop lângă Mitropolia Sf. Ioan și unde a fost expus numai de 12 ori.

Spre a nu vorbi de cât de acest secol, vom aminti că sf. Giugiu a fost expus în 1814 pentru reînnoirea în Piemont a regelui Vittorio Emanuele I; în 1815, cu ocazia trecerii prin Turin al lui Papa Piu VII; în 1822 când s'a urecat pe tron Carlo Felice; în 1842 pentru căsătoria lui Vittorio Emanuele II; în 1868 cu ocazia căsătoriei regelui Umberto.

După obicei ar fi trebuit ca sf. Giugiu să fie expus cu ocazia căsătoriei prințului de Neapole; dar această expunere a fost amănată de Rege, în urma rugăciunii arhiepiscopului din Turin, pentru anul acesta, cu ocazia expoziției.

Minunile Sf. Giugiu.

Numeroase sunt minunile, cari, după câte se povestesc, au fost făcute de această sfință relievă.

O copilă din Chambey, anume Fasina, paralizată, s'a vindecat în anul 1853 în fața Sf. Giugiu; o damă nobilă din Bourgogne, care era mută și-a căpătat graiul; un orb vederea; regele Franței Francisc I a câștigat lupta de la Marignan, căci declarase că dacă va fi învingător, se va duce să se incline în fața Sf. Giugiu și el a și implinit aceasta, ducându-se pe jos de la Lyon la Chambey.

Alte minuni au fost făcute de sf. Giugiu în apărarea sa proprie. În 1451 doi hoți au furat sacrul ciarciaf; dar când ei voiau să și-l împartă, unul din ei a rămas schilod, iar cel-l'alt orb. În 1532 a luat foc capela din Chambey și incendiul fu așa de puternic în cât s'a topit urna în care era sf. Giugiu, care nu suferi nimic de cât că fu puțin afumat.

PARTEA ECONOMICA

Nou vrășmaș al pomilor.

A v i s.

Ne luăm voe a vesti prin aceasta, că înaltul minister r. u. de agricultură în conțelegere cu cel de finanțe și de comerț, de dato 20 Aprilie c., Nr. 25.000, cu scop de a împedica importarea din America a păduchelului „San José“ (*Aspidiotus Perniciosus*), stricăcios pomilor, a interzis (oprit) a se aduce din America plante (vii), surcei de altoit s'au părți de plante proaspete, cum și buți, lăzi, sau alte obiecte, ce s'au folosit la pachetarea plantelor amintite.

Deasemenca este oprită aducerea din America a poamelor proaspete a părților de

poame și a lucrurilor folosite la pachet dacă în urma examinării oficiului va s'ar constata, sau pe pachet, sau pe prezența (ființa de față) păduchilor José.

Obiectele amintite în alinea primă pot importa (aduce) de cât prin vamă cipală din Bodenbach — Teschen, Tri Fiume.

Ministrul r. u. de agricultură și stă a clibera (seu) din cas în caz de subliștea aceasta pe lângă aplicarea precunei și a măsurilor preventive.

Sibiu 8 Iunie 1898.

Comitetul central al „Reuniunii ro de agricultură din comitatul Sibiu.“

Dem. Comsa, Victor Torășian
preș. secretar

Stropitoare pentru „peronospora viticola“.

— Inconștințare —

Subscrierul comitet este în plăcuta une de a pune la dispozițiunea mea „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului“ în mod gratuit stropitoare lumba, proașca) de peronospora, dăruita de onorabila comisiune economică a comitatului Sibiu.

Doritorii să-și înainteze subscrierul mitet cererile în scris, cu care ocaziune se arete și timpul cât dorește a se folosi stropitoare.

Spre orientare însemnăm și aci, că pirea dintău a vieții se face în Mai în Iunie, a 3 a în August și a 4 a în temvrie.

Sibiu, 7 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii ro de agricultură din Comitatul Sibiuului“

Dem. Comsa, Victor Torășian
preș. secretar

Pentru lucrătorii de câmp și de vii.

Potrivit îndrumării înaltului minister de agricultură dto 25 Maiu a. c. Nr. vestim celor pe ca. i li privește, că arat dispunerii înaltului minister de com dto 17 Maiu a. c. Nr. 31 666, hotărâta vitoare la favorul ce l'ar avut lucrătorii de câmp și de vii de a călători, pe lângă reea atestatului oficiului comunal pe liniile căilor ferate de stat, cum și pe liniile căilor ferate din patrie cu jumătate, se schimbă într'acolo, că lucrătorii de câmp și de vii pe viitor numai se pot folosi de favorul de a plăti pe călătorie pe clasa a III-a prețul de plată, dacă vor călători cel mai puțin pe preună, respective dacă se solvește redus cel puțin pentru 10 lucrători, și vor dovedi prin „certificatul de lucrător“ (munkásigazolvány) prescris de art. 14 lege II. din 1898, că sunt în faptă lucrătorii de câmp și de vii.

Conform îndrumărilor date, direcți căilor ferate se vor ține de această hotărâre începere din 15 Iunie c. n.

Totodată direcțiunile căilor ferate și a celorlalte căi ferate din patrie îndrumate a aduce această schimbare în conștință tuturor prin afișarea la locurile a acestei dispozițiuni și au primit și pe sebi îndrumarea să-i facă pe lucrătorii de seamă, că fără de „certificatul lucrător“ nu se pot folosi de favorul în casul, când s'ar prezenta (înștința) pe lătorie deodată 30 sau mai mulți lucrătorii de câmp și de vii.

Prin „certificatul de lucrător“, lucrătorii de câmp li-s'a făcut ușurință în snnt mântuși de cheltuelilo și de neala ce o aveau cu câștigarea stărilor comunale.

Sibiu, 8 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunii ro de agricultură din Comitatul Sibiuului“

Dem. Comsa, Victor Torășian
preș. secretar

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 55-

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIIU.

asigurează pe lângă condițiunile cea mai favorabile:

- 1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.
Deslușiri să dau, și oferte de asigurări să primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“.

„VIERITUL“

de PETRU VANCU, învățator în Măderat.

carte foarte instructivă pentru cultivătorii de vițe.

Prețul 60 cr. franco.

Cumpărători dela 10 ex. în sus primesc rabat de 10%.

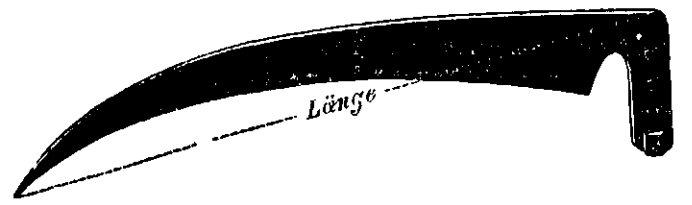
(175) 7-10

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Semnu

C F J

Semnu

C F J

(181) 4-4

Coase de oțel turnat în tigăi

cu garanță pentru cea mai excelentă calitate.

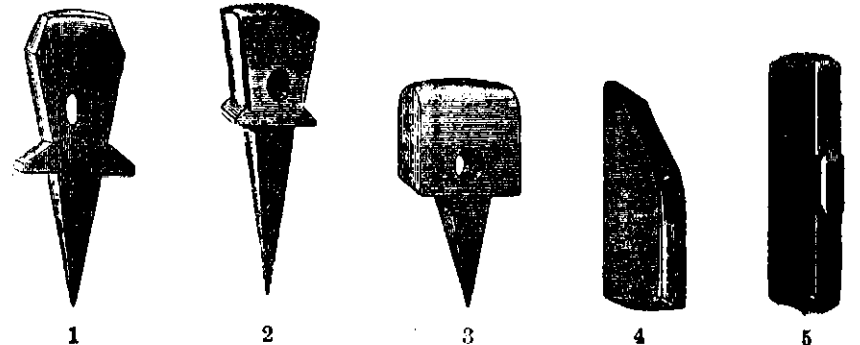
Table with 4 columns: Lungime (75, 80, 85, 90 cm.) and 1 bucată (-.80, -.80, 1.-, 1.-)

Ori ce coasă vândută de mine cu garanță, care nu ar corespunde, să primește înapoi, eventual se schimbă, chiar și atunci dacă coasa a fost deja bătută și întrebuințată.

La cumpărarea de 10 bucăți deodată se dă o bucată gratis (pe deasupra)

Intr'un pachet de 5 kilo intră după lungimea coaselor 6-8 bucăți pentru care să plătește porto postal împreună cu timbru de fracht și provisiune de rambursă 27 cr. după depărtarea la prima, ear' 42 cr. la toate celelalte zone.

Cute (grese ilite) pentru ascuțit coase dela 6 cr. până la 35 cr. de bucată.

Unelte de bătut coase de cea mai bună calitate

Nicovală fig. 1 cr. 52., Nicovală fig. 2 cr. 48 Nicovală fig. 3 cr. 45.

Clocan fig. 4 à 250 grm. cr. 45 à 300 grm. cr. 50. Ciocan fig. 5 cr. 55.

CARL F. JICKELI, Sibiu.

Valabil dela 1 Maiu 1898.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Maiu 1906

Large table with multiple columns showing train schedules and fares for routes including Arad-Budapesta, Arad-Ciaba-Oradea-mare, Seghedin-Arad, Arad-Brad, Arad-Timisora, Timisora-Arad, Arad-Seghedin, Brad-Arad, and Moneasa-Boroș-Sebeș. Columns include route names, distances (dim.), and fares (a. m., seara).